

سرد و گرم روزگار

روایتی از روندهای صنعتی جهان

فهمیه کیانیان

انتشارات پورصائب

سرد و گرم روزگار روایت برندهای صنعتی جهان

نویسنده: فهیمه کیانیان

طرح جلد و متن: جواد واعظی

نوبت انتشار: اول - ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۲-۱۷-۲

قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، شماره ۲۴۳

poursaebpublication@gmail.com

ارتباط با مشترکین: ۰۹۱۹۵۱۱۲۰۱

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه: کیانیان، فهیمه، ۱۳۵۹-

عنوان و نام پدیدآور: سرد و گرم روزگار: روایت برندهای صنعتی

جهان/ نویسنده فهیمه کیانیان

مشخصات نشر: قم، پورصائب؛ ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۷۲ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۲-۱۷-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: نامهای تجاری -- تاریخ

موضوع: Business names -- History

موضوع: برندسازی (بازاریابی) -- تاریخ

موضوع: Branding (Marketing) -- History

رده‌بندی کنگره: HF۵۴۱۵/۳

رده‌بندی دیویی: ۶۵۸/۸۳۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۶۵۱۶۲

فہرست

۷	مقدمہ
۱۵	حاجت
۳۳	سیکو
۵۳	تویوتا
۷۹	بوش
۱۰۳	میباخ
۱۲۳	دل
۱۴۶	بوڈینگ
۱۶۳	زیمنس
۱۹۷	آکے کیا
۲۰۰	ہے ام و
۲۰۰	ال جے
۲۵۰	ایرباس

مقدمه

جهان در دوره انقلاب صنعتی با موج فزاینده اختراعات و نوآوری‌هایی روبه‌رو شد که پیش از آن سابقه نداشت. شماری از مهم‌ترین ابداعات که مادر فناوری‌های نوین بوده‌اند در سده هفدهم میلادی به ثبت رسید و به کار افتاد. اروپا در آستانه انقلاب صنعتی مانند دیگر نقاط جهان هنوز در دوران فئودالیسم به سر می‌برد و بیش از سه چهارم مردم آن در مزارع کار و زندگی می‌کردند. در آن زمان کارگاه‌ها و واحدهای صنعتی در داخل و هم در خارج از شهرهای اروپا و آمریکا وجود داشت ولی در مقیاسی کوچک‌تر. تنها حدود پنج درصد از مردم اروپا به صنعت اشتغال داشتند که آن صنعت نیز بیشتر حول کشاورزی می‌چرخید. اصطلاح انقلاب صنعتی را نخستین بار نویسندگان فرانسوی در اوایل قرن هجدهم برای توصیف به کارگیری ماشین‌هایی با نیروی محرکه بخار در صنعت پارچه بافی کتانی به کار بردند. این اصطلاح در طول سده نوزدهم گاه‌به‌گاه دیده می‌شد و در انگلستان برای نخستین بار در سال ۱۸۴۸ در نوشته‌های جان استوارت میل» نمود دوباره یافت. اما وقتی در دهه ۱۹۳۰ آرنولد توین، جامعه‌شناس، گفتارهای پرتطرفدار خود را درباره انقلاب صنعتی در انگلستان منتشر کرد این اصطلاح متداول شد.

توین بر این باور بود که در دوران انقلاب صنعتی امکان به وجود آمدن «ارزش اضافه نمادین» وجود دارد. از نظر او «شرط تاسیس یک تمدن تولید غذای مازاد و دیگر وسایل مادی در حدی بیش از نیازهای مادی آشکار زندگی بوده است. تولید این مازاد آفرینش کارهای غیراقتصادی را امکان‌پذیر می‌سازد - گورتل‌ها در پسرکانه ساکایی در ژان. اهرام مصر و مکزیک، معبد‌های «مایایی» و «خمر»ی نمونه‌های این مازاد تمدن‌ساز محسوب می‌شوند. توین بی‌درباره فرآیندی سخن می‌گفت که فناوری را در تولید صنعتی به کار می‌برد. منابع جدید نیرو به غیر از نیروی انسان و حیوان برای راه‌اندازی ماشین‌ها از اهمیت خاصی برخوردار بودند. در سده نخست انقلاب صنعتی نیرو از ماشین‌های بخار تامین می‌شد. منابع بعدی موتورهای درون سوز (احتراق داخلی)، مولدهای برق و نیروگاه‌های هسته‌ای بودند. ثانیاً انقلاب صنعتی مستلزم راه‌های جدید سازماندهی نیروی کار بود. چنین تجدید سازمانی از آن جهت ضروری بود که به ماشین‌های دارای نیروی محرکه امکان می‌داد که هر کارگر بیش از آنچه در گذشته میسر بود کار کند. مثلاً یک کارگر در صنعت نساجی ماشینی شده انگلستان می‌توانست یک صد برابر یک کارگر در نظام خانگی نخ تولید کند. گرچه در همه رشته‌های صنعتی افزایش تولید چنین چشمگیر نبود، اما به هر حال تولید همه آنها افزایش یافت. برای دستیابی به این افزایش، نیروی کار متخصص و هماهنگی نیاز بود که

در دوران پیش صنعتی به ندرت یافت می‌شد. در صنعت ماشینی هر کارگر برای انجام کار معینی مثلاً تولید مکرر یک قطعه خاص ورزیده می‌شد. کارگران دیگر مسوول ساختن قطعات دیگر بودند و همین‌طور کارگران دیگری باید این قطعات را به یکدیگر متصل می‌کردند. این نیروهای کار جدید دیگر نمی‌توانستند در خانه به کار بپردازند. به جای نظام خانگی مجتمع‌های کارخانه‌ای بسیار وسیعی پدید آمدند که صدها و گاهی هزاران کارگر را تنها در یک رشته صنعتی در خود جای می‌دادند.

انقلاب صنعتی روش و نوع کار مردم را تغییر داد، به طوری که تعداد کارگران کارخانه‌ها از کشاورزان فزونی گرفت. محل زندگی مردم نیز تغییر کرد و به تعداد جمعیت شوشین افزوده و از جمعیت روستایی گامسته شد. از آن گذشته با اثر ماشینی شدن کشاورزی و در نتیجه افزایش تولید مواد غذایی و نیز بر اثر جا به جایی سریع و اطمینان بخش مواد غذایی با کشتی‌ها و وسایل نقلیه با نیروی محرکه بخار و نفت، جمعیت رشد کرد و بهبود حمل و نقل امکان جا به جایی این جمعیت صنعتی را افزایش داد.

انقلاب صنعتی سطح زندگی عمومی را بالا برد و به تعداد بشری از مردم امکان داد که از کالاها و امکاناتی که پیش‌تر تجملی به حساب می‌آمد برخوردار شوند. اما در عین حال مشکلات موجود نظیر

بیکاری، دستمزدهای پایین و شرایط بد کار اوضاع را وخیم کرد. تراکم جمعیت به خصوص در فقیرترین قسمت شهرها باعث بروز ناآرامی اجتماعی، بزهکاری و مشکلات بهداشتی شد. افزون بر آن تراکم جمعیت در شهرها و تولید ماشینی، آلودگی هوا و طبیعت را تشدید کرد. در واکنش به این پیامدهای منفی نظریه‌های اقتصادی و اجتماعی تازه‌ای ظهور کرد که مارکسیسم و جنبش‌های حامی فضای سبز از آن جمله است. توین بی بر این نکته تاکید کرده است که «اکنون به طور عاجل نیازمند آن هستیم که رابطه میان انسان و طبیعت غیرانسانی را که از طریق انقلاب صنعتی به هم ریخته، از نو تعریف و تثبیت کنیم».

انقلاب صنعتی هم به کارگر و هم به مصرف‌کننده احتیاج داشت که جمعیت به سرعت در حال افزایش انگلستان هر دو را تامین می‌کرد. پیش از قرن هجدهم رشد جمعیت در انگلستان کند بود. انگلستان در سال ۱۷۰۰ کمتر از هفت میلیون نفر جمعیت داشت و رشد جمعیتش چنان کند بود که آمارشناس انگلیسی گوری کینگ پیش بینی می‌کرد که کل جمعیت آن تا سال ۲۳۰۰ به یازده میلیون نخواهد رسید؛ اما در واقع از نیم قرن پس از کینگ جمعیت به سرعت رو به افزایش گذاشت. در نخستین دهه‌های قرن نوزدهم یعنی تنها

کمی بیش از یک صد سال پس از پیش‌بینی کینگ، جمعیت انگلستان به یازده میلیون نفر رسید.

اگرچه تعداد تولدها در طول قرن هجدهم افزایش یافت، اما تحول چشمگیر در نرخ مرگ و میر رخ داد که به سرعت کاهش داشت. برای مثال در لندن و حومه آن در سال ۱۷۰۰ نیم میلیون مرگ بیش از تولد به ثبت رسید؛ اما در سال ۱۸۰۰ تعداد مرگ و میرها تنها بیست هزار مورد بیش از تولدها بود.

یکی از علل کاهش نرخ مرگ و میر این بود که به خاطر آموزش بهتر ماماها و سایر زایمانگاه‌ها تعداد نوزادانی که از زایمان جان سالم به در می‌بردند بیشتر شد. افزون بر آن موارد مرگ‌ومیر کودکان و بزرگسالان بر اثر بیماری کاهش یافت. همچنین بیماری‌های واگیردار شایعی که در سراسر سده‌های پیشین کشور را به نابودی کشانده بود پس از ۱۷۰۰ از بین رفت. مثلاً از قرن چهاردهم طاعون خیارکی یا مرگ سیاه متناوباً جمعیت انگلستان را کشتار می‌کرد؛ اما پس از شیوع طاعون در دهه ۱۶۶۰ این بیماری از انگلستان رخت برداشت. سفلیس، یک بیماری نسبتاً شایع و کشنده قرن شانزدهم بود که گریه در انگلستان قرن هجدهم همچنان وجود داشت؛ اما به تدریج کنترل شد. دلیل پایان یافتن این بیماری‌های همه‌گیر نامشخص است. اما با این شک مسائل مرتبط با عدم رعایت بهداشت در سده‌های پیشین عامل

اثرگذار در پدید آمدن انواع بیماری‌های مهلک بود؛ زباله‌ها و فاضلاب‌ها معمولاً به خیابان‌ها ریخته می‌شد؛ اما یک بیماری مرگبار یعنی آبله بر اثر تلاش‌های انسانی و آغاز مایه‌کوبی علیه آن در دهه ۱۷۶۰ تحت کنترل درآمد.

علت عمده دیگر کاهش نرخ مرگ و میر دسترسی به غذای بیشتر بود. در واقع تولید مواد غذایی در طول قرن هجدهم بیش از شصت درصد افزایش یافت که دو برابر میزان افزایش بین سال‌های ۱۵۰۰ و ۱۷۰۰ بود.

بیشتر این افزایش ناشی از عرضه محصولات جدید بود. طی سده هجدهم کشاورزان انگلیس کشت سیب زمینی را آغاز کردند که فرآورده ارزان و مغذی از کار درآمد. ضمن اینکه از طریق اصلاح‌نژاد گاو و گوسفند، دامداران به تولید بیشتر مواد لبنی دست یافتند.

نتیجه این انقلاب کشاورزی و صنعتی دسترسی به غذای خوب بود که این مهم باعث بقای نوزادان، از بین رفتن بیماری‌های همه‌گیر و افزایش طول عمر انسان‌ها شد. در نتیجه در نیمه قرن هجدهم مردم کودکان بیشتری داشتند و بیشتر عمر می‌کردند و به این ترتیب جمعیت رو به افزایش گذاشت. جمعیت رو به افزایش انگلستان رابطه پیچیده‌ای با رشد و گسترش انقلاب صنعتی داشت.

رشد روزافزون جمعیت بازار گسترده‌ای برای همه انواع کالاها نظیر پارچه، کفش، آجر، ریش تراش، چاقو، قیچی، ظروف آشپزخانه و... فراهم آورد. صنعت انگلستان برای پاسخگویی به این تقاضا اولاً راه‌هایی را برای سرعت بخشیدن به تولید کالاهای مورد نیاز یافت و دوم اینکه برای تولید بیشتر کالا به احداث کارخانه‌های بیشتری اقدام کرد.

یکی از مهم‌ترین صنایع انگلستان در قرن هجدهم تولید آهن بود. آهن به دلیل خصوصاتی نظیر پایداری، شکل‌پذیری، استحکام و موارد متعدد استفاده در تکامل تولید ماشینی از اهمیت زیادی برخوردار بود. این کشور از نظر سنگ آهن نیز غنی بود؛ اما سنگ آهن مانند تمام سنگ‌های معدنی دیگر باید گداخته می‌شد؛ یعنی با حرارت ذوب می‌شد تا فلز از سنگ و دیگر مواد سازنده سنگ معدن به دست می‌آمد.

تا پیش از قرن هجدهم کارگاه‌های ریخته‌گری انگلستان نظیر سراسر اروپا برای گداختن آهن از زغال چوب استفاده می‌کردند. تا سال ۱۷۰۰ عمده جنگل‌های وسیع انگلستان و در نتیجه اندوخته زغال چوب آن از دست رفته بود. در نتیجه این مساله تولید آهن در انگلستان چنان کاهش شدیدی یافت که کشور واردات این فلز را آغاز کرد.

انگلستان دارای ذخایر گسترده زغال سنگ بود که می توانست جانشین زغال چوب شود. اما زغال سنگ حاوی مواد دیگری نظیر گوگرد بود که آهن گداخته شده را شکننده می کرد. سرانجام در سال ۱۷۰۸ خانواده داربی، گدازش آهن را با استفاده از کُک آغاز کرد؛ کک زغال سنگی است برای به دست آوردن فرآورده خالص تر پردازش شده. آهن گداخته شده با کک دارای کیفیتی بسیار عالی بود. با وجود زغال سنگ فراوان برای تهیه کک، تولید آهن در انگلستان بسیار افزایش یافت و این کشور به صادرکننده عمده آهن تبدیل شد.

در سال ۱۷۷۹ جان ویلکینسون و آبراهام داربی دوم نخستین پل آهنی را ساختند که روی رودخانه سورن نصب شد. هشت سال بعد ویلکینسون، نخستین کشتی آهنی را ساخت. از آن مهم تر ابزار و ماشین آلات ساخته شده از آهن بود که جانشین مدل های چوبی شد که از دوام و قابلیت اطمینان کمتری برخوردار بودند.

به نظر ریمون آرون، جوامع صنعتی با برخی ویژگی ها متمایز می شوند که عبارتند از: تامین خواست های مادی و معنوی مردم به میزان زیاد، گرایش به سیاست برابری اجتماعی، تمرکز مدیریت در دست تکنوکرات ها که از استعداد، آموزش و سطح بالایی از تخصص و دانش حرفه ای برخوردارند، ایدئولوژی زدایی توده ها که در شیوه

اندیشه و رفتار یکسان همه اعضای جامعه آشکار است، و انباشت سرمایه.

جاینت

جاینت (Giant) شرکت تایوانی تولیدکننده‌ی دوچرخه است که به عنوان بزرگ‌ترین سازنده در جهان شناخته می‌شود. مرکز مدیریت این شرکت در تایچونگ تایوان و مراکز تولیدی در تایوان، هلند و چین قرار دارند. جاینت از سال ۱۹۷۲ شروع به کار کرد و به مرور به برندی مشهور در میان دوچرخه‌سواران تبدیل شد. قراردادهای اولیه‌ی آن‌ها با تولید محصول برای شرکت‌های بزرگ دیگر اجرا می‌شد، اما به مرور جاینت خود را به عنوان برندی مستقل در جهان ثابت کرد.

شرکت شوین یکی از مشهورترین برندهای دوچرخه‌سازی آمریکایی بود که بسیاری از متولدان دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ دوچرخه‌سواری را با محصولات آن‌ها تجربه کردند. جاینت ابتدا محصولات این برند آمریکایی را تولید می‌کرد، اما به مرور در دهه‌ی ۱۹۸۰ خود را به جهانیان ثابت کرد. دوچرخه‌سوارهای امروزی بیشتر از برندهای سستی همچون شوین، جاینت و دیگر بازیگران همچون اسپشیلایزد، ترک و کنوندل را می‌شناسند.